

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Změna redakce Vojenských Rozhledů.

Ujimajíce se tímto číslem redakce Vojenských Rozhledů, pocítujeme povinnost poděkovati bývalému hlavnímu redaktorovi Vojenských Rozhledů, plukovníkovi generálního štábu Karlovi Heřmanovi, který byl přeložen mimo Prahu, za veškeru práci, věnovanou našemu časopisu.

Je na místě vytknouti zde jeho zásluhu o to, že ze začátečnických prvních kroků a při neurovaných ještě poměrech Vojenské Rozhledy byly přivedeny tam, kde dnes jsou, takže zaujímají čestné místo mezi časopisy podobného druhu.

Vynasnažíme se ze všech sil na dosavadní cestě pokračovati a časopis zdokonalovati, aby byl důstojným představitelem mladé rozvíjející se československé vojenské vědy.

Prosíme čtenáře a všechny příznivce Vojenských Rozhledů, aby nás v této snaze podporovali.

Redakce.

Podplukovník Dr. J. Koutňák:

Několik úvah pro naše jezdeckvo.

Armáda má takovou taktiku, jakou má výzbroj. Veškeré změny útočných sestav a způsobu bojování, zaznamenané historií, byly přímo vyvolány zavedením nových zbraní a měly za účel dáti těmto zbráním buď plnou působivost, nebo opačně se chrániti před jejich ničící vlastností.

Nereagovati na novotu ve výzbroji u nepřítele bylo pro druhou stranu vždy tragické. Důkazem toho je pruská jehlovka z r. 1866, která z hustých útočných rakouských útvarů vyřadila každého sedmého muže, nebo ruční granát z války rusko-japonské. To jsou příklady staré.

Konečně vliv výzbroje na formy boje, její absolutnost a bezohlednost, s jakou lámala staré věkové tradice, je z doby světové války každému známa.

Mar. Foch praví ve své knize „Des Principes de la Guerre“, str. 318: „Les troupes les plus ardentes, celles dont le moral a été le plus surexcité, voudront sans cesse gagner du terrain, en exécutant des fonds successifs mais elles rencontreront de grosses difficultés et subiront des pertes considérables toutes les fois que leur offensive partielle n'aura pas été préparée par un feu efficace. Elles seront rejetées sur leur point de départ, avec des pertes encore plus cruelles.“

Střela ovládla novodobá bojiště. Kdo má nadvládu palby, ten vítězí. Této skutečné pravdě se musilo za války přizpůsobiti i jezdeckvo, a to především proto, že tento způsob boje podceňovalo, ba mělo jej i v částečném opovření.

Konec konců nikoho obzvláště nepřekvapilo, že jezdeckvo, vychovávané po staletí v tradičním užívání svého jediného bojového prostředku, t. j. svého koně a šavle, bylo hned s počátku války nuceno bezradně se zastaviti před drátěnými překážkami a vyhýbatí se s respektem dosahu střel smrtelných těžkých a lehkých kulometů, účinkům to palby pěchoty.

Německý generál jezdeckva Friedrich von Bernhardi praví ve své knize „Vom Kriege der Zukunft“ str. 21 toto:

„Unsere Infanterie erlitt bei unseren ersten siegreichen Schlachten sehr schwere Verluste, die die Blüte unserer Jugend dahinrafften und unsere Reiterei wurde in nutzlosen Attacken, teils sogar gegen Hindernisse, geopfert, weil sie in einer völlig verfehlten Friedensausbildung so gut wie ausschließlich zu dieser Kampffart erzogen worden war.“

Ani s počátku, ani za války nemohlo se jezdeckvo uplatniti ve smyslu svého bojového výcviku z doby míru. Kdykoliv se angažovalo koňmo, byla to vždy jen velká ztráta materiálu a lidí a nikdy vítězství.

Generál pruský M. Schwarte ve své knize „Die militärischen Lehren des grossen Krieges“ str. 67 zmiňuje se o této činnosti jezdeckva: „Der Angriff geschlossener Kavalerie-Massen in der Attacke wird heute nur sehr selten möglich sein, kann vielmehr durch wenige, beherzte Gegner mit Masch.-Waffen zum Scheitern gebracht werden. Das beweist der Krieg 1914/18 zur Genüge. Ich erinnere nur an die Versuche der Engländer und Franzosen, durch Einsatz starker Kavalerie-Massen, die durch tagelanges Trommelfeuer zermürbten, durch Giftgase und durch die Gewaltstöße der Tanks und der Inf. erschütterten deutschen Truppen völlig aufzureiten und den Durchbruch zu erzwingen, ohne jemals etwas anderes zu erreichen, wie eine verlustreiche Niederlage.“ Tedy ani za takových okolností jezdeckvo koňmo se neuplatnilo.

To byly příčiny, proč jezdeckvo, chtělo-li přiněsti aspoň nějaký pozitivní prospěch, musilo slézt s koní, přituliti se k terénu a těžkým, pomalým postupem ničiti nepřátelského pěšáka, jenž v terénu téměř mizel a projevoval se pouze deštěm střel, které metal neobyčejnou prudkostí, kose vše, co čnělo nad povrch země.

Hodiny mijely než se jezdeckvo dostalo často tam, kam dříve za jiných poměrů a jiné výzbroje protivníkovy docvávalo v několika minutách.

Musilo dokonce někdy i zaryvat se do země a dlouho sdíletí spolu s pěšákem únavu zákopního života, odložit šavli a pracovat po dlouhé dny, týdny, někdy i déle výlučně karabinou, kulometem a ručním granátem.

Tato nutnost přizpůsobení se změněným poměrům byla jezdecktvu dikтовána. Bylo lhostejné, zdali a co si o takovém způsobu boje mysleli ti z důstojníků, kterým kůň se stal duší jejich života a kteří si jinak smrti nepředstavovali než na koni se šavli v ruce. Skutečnost byla tvrdší a smrt, která se bezohledně — a co bylo nejtragičtější, — úplně bez užítka procházela řadami jezdeckta, donutila všechny k pokoře.

Tak se stalo jezdecktvu „nejrychlejší pěchotou“. Nikdo nepopíre, že to byl trpký osud. Hořký zvláště tím, že předválečné jezdecktvu bylo vychováváno pro největší účinnost ducha a že u něho tato „chuť k boji“ byla ze všech zbraní nejvíce vypěstována. Mírový výcvik jezdeckta vyzněl na prázdno, a z tohoto faktu se jezdecktvu obou stran za války vůbec nevzpamatovalo.

Poválečné předpisy polní chopily se však energicky nápravy. Jest to hlavně polní předpis francouzský a německý (citují pouze tyto dva nejdůležitější), které zavrhují boj koňmo jezdeckých brigád nebo divísi a ostantativně poukazují na to, že vrchní velení napříště nehodlá použít jezdeckta pro útoky koňmo, nýbrž že si je přeje mít vycvičeno hlavně pro pěší boj.

I náš předpis praví: „Nejdůležitějším způsobem boje u jezdeckta jest palba. Je tudíž hlavní věcí výcvik střelecký, ale současně je nutno, aby se jezdecktvu zdokonalovalo v manévrování a aby se vyvíjel jeho útočný duch.“

Dnešní jezdecktvu musí mít právě tak dobré vlastnosti, jako jezdecktvu dřívější, ale mimo to v boji pěšky musí být i s to, aby postavilo se proti nepřátelské pěchotě.“

Slova tohoto předpisu, která jsou imperativní, nemají ovšem za podklad nějakou snahu po „zdemokratisování“ jezdeckta, nebo snad sundati je s koně z nějaké republikánské zaujatosti vůči tomu, co jezdí na koni, nýbrž byla dikтовána autorům toho předpisu analýs a syntésí všeho toho, co se s jezdecktvem za světové války stalo. Francouzské vrchní velení slo ve své snaze přeorientovat jezdecktvu ještě dále, ono dokonce radikálně potlačilo název „jezdecká divíse“ a zaměnilo jej slovem „lehká divíse“, aby vyloučilo jakoukoli pochybnost a řeklo všem jasně, že jezdecké divísi považuje pouze za „nejrychlejší pěší divísi“ a že jí též pouze jako takové bude užívati.

Plukovník gen. štábu F. Culmann praví ve své knize „Tactique Générale d'après l'Expérience de la Grande Guerre“ na str. 110 o jezdecktu toto: „La cavalerie est l'arme de la vitesse, par suite de la surprise. Dotée au cours de la guerre de nombreux fusils-mitrailleurs et de mitrailleuses, elle a acquis l'aptitude à la résistance qui lui manquait jadis. Le combat à pied est devenu son mode d'action normal. La division de cavalerie présente une puissance de feux automatiques sensiblement égale à celle de la division d'infanterie, avec un effectif d'hommes moitié moindre, une vitesse de déplacement double, un rayon d'action quadruple.“

Tyto věty, zdá se, nejjasněji definují budoucí používání jezdeckta. Bude ho především užíváno jako nejrychlejší pěchoty „pro úlohy, které budou přiměřené jeho síle palby“. Vzhledem k poučení ze světové války jest ovšem litovati, že v naší armádě o způsobu výcviku jezdeckta mezi výkonnými důstojníky panuje dosud zmatek, že existuje velká skupina důstojníků, která nepřiznává jiný boj než boj koňmo, zatím co proti ní stojí druhá menší skupina, která zase nechce znáti nic jiného než manévry bojového družstva.

Je nejvyšší čas, aby v této příčině nastalo jasno. Jak tedy bojovati?

Ve Francii už r. 1914 na Isafé, po strašlivém útoku Němců, obdrželo francouzské jezdecktvu rozkaz, aby utvořilo páteř rozložených francouzských sil, a musilo sestoupiti do zákopů, které byly obsazeny ponejvíce teritoriálními vojsky a vyčerpanými vojsky ostatních výzev. Později v roce 1918 bylo znovu povoláno upatí mezery ve frontě a získati čas pro příchod pěchoty. Francouzské jezdecktvu, to nutno říci, zhostilo se této úlohy se ctí, ovšem nebylo by bývalo vykonání své úlohy zaplatilo tak krvavě, kdyby bylo bývalo cvičeno pro tento způsob boje již v míru.

Jestliže válečné příhody donutily francouzské velení již tehdy užít jezdeckta k takovým úlohám, ač k tomu nebylo vycvičeno, nebude tomu tak tím častěji (a u nás při manévrové válce obzvláště) i v budoucnu, kdy vrchní velení předpisuje vycvičiti jezdecktvu pro tyto úlohy a kdy s existencí takového výcviku bude také počítati? Ovšem, že ano. Ucpávati mezery, zachycovati ústupy našich vojsk, pronásledovati pěšího nepřítele, nedovolovati se mu zachytiti na nějaké linii atd., t. j. samé pěší boje, boje palbou a manévrem, bude úkolem jezdeckta. Jak může tedy vzniknouti otázka, zdali k tomu má být jezdecktvu vycvičeno?

A jak tomu bude při úlohách ostrahy? Proti čemu bude jezdecko naše vojska krýti? Jistě jak proti nepřátelské pěchotě, tak i jezdecku. A jak chce bojovat proti dnešní pěchotě? Koňmo? Jistě ne. Nebo proti dnešnímu jezdecku, vyzbrojenému vsude stejně jako pěchota? Jen koňmo? Jistě také ne.

Je třeba uvážit, že téměř všechny státy zavádějí pro rotu 12 lehkých kulometů, že jezdecké eskadrony budou jich mít téměř vsude 8 kusů. Rota bude moci za minutu vystřeliti nejmeně 1000 ran kulometných, eskadrona polovinu. Z jaké tedy vzdálenosti by byla možná ataka, aby se taková palba pro nás nestala záhubnou? Je tedy vidno, že atakovatí pěchotu, kterou konec konců při dnešním způsobu jejího postupu nelze vůbec pro její síрку a hloubku atakou zachytiti, nebude možno, že budeme moci ataky použití jen proti jezdecku, a to jen tehdy, jestliže ataku bezvýhradně přijme. Kdyby se ukázaly jen slabé indicie, že nepřátelské jezdecko hodlá svůj útok kombinovatí palbou, byli bychom nuceni i my, v zájmu nejvládnějším, se ataky zříci.

Major Peteau v „Bulletin belge des Sciences milit.“ 1923 (červen), str. 641 n., praví: „Příležitosti k útoku koňmo jsou vždy přehlavé; jest věci jezdeckta po nich použiti, je vyhledávati, je chtiti.“ Jsem to vždy jen „příležitostí“, tedy něco naprosto náhodného, vázaného na pojem naprostého překvapení, na skutečně jen momenty, kdy nepřítel je mimo možnost použití svých automatických zbraní.

Bude to nejčastěji za průzkumů, kdy nepřátelské oddily jezdeckta budou zahražovatí cestu a kdy je bude třeba odkliditi a zatlačití, ať už prostou atakou, či atakou kombinovanou s palbou. Vítězství bude ovšem na té straně, kde jezdecko bude mítí více odvahy, kde bude lépe ovládatí koně a kde bude mítí lepšího, odvážnějšiho velitele. Tyto ataky budou však vždy maleho rozměru; budou významu úzce lokálního a budou mítí ráz náhodnosti. Pátme se: Bude jich moci býti použito pouze při naprostém překvapení a kolikrát to bude?

Tim jest dána i odpověď, jak má býti veden u nás výcvik.

Není možno předpokládati, že umění vésti boj nespádně důstojníkovi do klína, on se musí učiti za války nebo že voják-jezdec lehce zmůže bez důkladného výcviku i tento způsob boje. V boji bude povinností uváděti v činnost spoustu prostředků palby a promyšletí často neschéne eventuality nepřátelského manévru. Praxi může dáti pouze mírový výcvik. Je třeba jej rozmnožití, zrůznití a přenéstí do nejrůznějších terénů. Jen po takovém výcviku bude moci jezdecký důstojník v boji lehce se rozhodovatí a vojín bude moci plnití přesně rozkazy. Je už osudem jezdeckých bojovníků, že jejich taktické rozhodování musí býti i při dnešním způsobu bojování a — snad dnes zvláště — daleko rychlejší než taktické rozhodování pěšáků; to proto, že jejich zasazování i do pěších bojů bude vždy náhle, že rychlost jejich akce bude pro ně podstatnou a jedinečnou podmínkou vítězství. Nebudou mítí nikdy tolik času k uvážování jako pěšák, ani rozkazy nebudou tak detailní a budou mítí vždy více charakter instrukcí. Co to znamená? Prostě to, že každý jezdecký důstojník a voják musí pěši boj znáti dopodrobna. Jinak sám se připraví o celou svou sílu, abych tak řekl o svoji duši, o neočekávaný důraz své akce, o celou krásu svého ostreho zásahu. Pěší akce jezdeckta, aby se setkala s úspěchem, musí býti vedeny co nejgeniálněji, musí vpadnoutí do slabín nepřátelské sestavy jako deus ex machina. Jinak ztratí svůj význam.

Z toho důvodu je třeba litovatí, že v přítomné době jeví se mezi jezdeckými důstojníky malý zájem o vědeckou vojenskou práci a o hlubší taktické vzdělání. Je povážlivé pro zbraň, že se tak málo jezdeckých důstojníků hlásí do válečné školy, ač v jiných státech jejich počet naopak roste. U nás číslo uchazečů klesá rok co rok a nyní je tak mizivé, že je lépe o něm vůbec nemluvití.

Bude třeba, aby naše důstojnictvo znovu se vzbudilo a studovalo s dřívější energií a láskou k věci. Je sice pravda, že takové izolované studium má v sobě nebezpečný zárodek roztržitosti a nebezpečí event. chybných závěrů.

Doufejme, že naši vyšší jezdeckí důstojníci nedají nám už dlouho čekati na sepsání svých válečných zkušeností a písemným oceněním jednotlivých případů jezdeckých bojů za světové války brzo usměrní názory svých mladších druhů. Je to jejich nejvládnějši funkce a věřím, že pracují na jejím vyplnění. Na velitelích těles bude pak záležeti, aby zájem důstojnictva odvrátili poněkud od povážlivého zájmu ke krasojízdě opět ke studiu taktiky.

Pruský generál M. Schwarte stězuje si ve své knize „Die militärischen Lehren des großen Krieges“, že německé dělostřelectvo nebylo v r. 1914 na vyšší situaci, jelikož za míru u německého dělostřelectva „wurde mehr geritten als geschossen“.

Je třeba znovu upozornití mladé důstojníky jezdecké na tuto pravdu.

Nestačí pro účelnost udržování jezdeckta, aby práce v něm se omezila hlavně na výcvik hyppický. Jockey též výborně jezdí a přece nemá hodnoty

vojenské. Kůň je pro jeváka prostředek a nikoli účel. Musí jej ovšem tak ovládati, jak ovládá svou karabinu, kulomet nebo ruční granát. Ale všechny tyto znalosti musí býti ve zdravém poměru.

Armáda je orgánem vlády státu a tato má právo žádati, aby se peněz, věnovaných k bojovému výcviku občanů, skutečně k tomuto účelu užívalo. Není tedy na místě důstojník, jenž hledí na svou službu u jezdeckta jen jako na lacinou příležitost užívati koňského majetku státního k bezplatnému ukojení své jezdecké vášně. Tim hůře, když takový důstojník přenáší ji i na své podřízené a propustí po přesnění službě do zálohy eskadronu sice výborných jezdců, ale špatných bojovníků. Je samozřejmé, že tím veškeren náklad, věnovaný státém na udržování prostředků výcviku, byl lehkomyšlně znehodnocen.

Naše nové metody umožňují podstatně urychlití jezdecký výcvik a možno jimi v krátké době dosáhnouti u mužstva pozitivních výsledků. Je ovšem samozřejmé, že jezdecký výcvik poddůstojníků a důstojníků musí býti hlubší už z toho důvodu, že kůň je pro ně nejen prostředkem výkonným, nýbrž i velitelským a účetním, a že ho tedy musí dokonaleji ovládati. Proto je chybné, když důstojníci, zejména mladší, jakmile opustili učiliště, zanedbávají koně a řídí své jednotky od stolu své kanceláře.

Je však třeba vynasnažiti se, aby jezdecký výcvik v základech byl skončen lepším jarním počasím. Od té doby musí býti heslem: ven do terénu!

Je třeba vyvíčiti:

1. Mužstvo: a) pochodovati, pozorovati, hlásiti; b) dokonale užívati svých zbraní: šavle, karabiny, F. M. a ručních granátů; c) útočiti koňmo a zaujímati rozčlenění k pěšimu boji, postupovati a útočiti.

2. Poddůstojníky: a) vyvíčiti je stejně jako mužstvo; b) ve velení a vedení hlídky; c) ve velení družstva, čety.

3. Důstojníky eskadron: a) v naprostém a lehkém ovládnutí toho, co se požaduje od mužstva a poddůstojníků; b) vésti čety samostatně ve svazku jako hlídky, či bojové oddíly koňmo nebo pěšky; c) vésti eskadronu v pochodů, postupu neb útoku.

Výcvik mužstva musí se dít, pokud možno, přímo důstojníkem.

Výcvik vojina provádí velitel čety.

Výcvik družstva řídí spolu s důstojníky, rotmistry a poddůstojníky velitel eskadrony.

Poddůstojníky vychovává si sám velitel eskadrony.

Zimy využije se k detailnímu propracování aplikačním způsobem na mapě všech námětů, určených ku praktickému provádění v létě. Velitel korouhve rozdělá náměty korouhveňích cvičení už počátkem zimy, nařídí prostudování námětů důstojníky a pak detailně s nimi je propracovává. Tim se docílí toho, že všechny rozkazy pro jarní a letní cvičení jsou hotovy dávno předem a nejsou náhodně a ledabyle zpracovávány večer před cvičením. Jarní a letní cvičení nejsou pak nic jiného, než prováděním v terénu toho, co bylo aplikačně prostudováno a připraveno z mapy. Totéž platí pro cvičení v pluku.

To je jediný způsob, jak docíliti rychlých výsledků.

Vyšší velitelé musejí se tvrdošjně brániti, aby se nezvrhl výcvik u jejich těles ve formální, bezduché ubíjení času.

Neměl jsem v úmyslu podati generální výpočet námětů, jak poněkud nevhodně živěné tělo československého jezdeckta přivésti na správnou cestu. Nebylo toho též třeba, poněvadž k světlému vzkříšení stačí zakopati tradiční povýšenost nad ostatní zbraně, pěstovati mezi sebou a mužstvem lásku k pěšimu boji, neviděti v něm něco „ponižujícího“, ale náš způsob, denní chléb, jehož je třeba, abychom mohli splniti svůj úkol, obranu vlasti. Jsem pevně přesvědčen, že tohoto přeorientování brzo docílíme, poněvadž jsem nepoznal jezdeckých důstojníků, kterým by služba byla pouhým výdělkovým zaměstnáním nebo společenskou, ozdobou, naopak viděl jsem, jak mnozí tvrdě se snaží státi se osobně i svými podřízenými hodnotným prostředkem bezpečnosti státu.

Je pouze třeba, aby řady těchto byly doplněny i těmi, kterým příliš rychlé přebrojení armád za světové války poněkud zatemnilo cestu k poznání požadavků nové doby.

Podplukovník g. št. Emil Fiala:

Nový náčelník generálního štábu francouzské armády.

Divisní generál M. E. Debény, člen nejvyšší válečné rady, dosavadní velitel Vysoké válečné školy v Paříži, byl dne 8. ledna jmenován náčelníkem generálního štábu francouzské armády. Nastupuje na toto místo po zesnulém gen. Buatovi.

Generál Debény narodil se v r. 1864 v Bourg-en-Presse a stal se v r. 1885 po absolvování vojenské školy v St. Cyru podporučíkem u mysliveckého praperu.

Je zajímavé, že u téhož praporu, do kterého Debeney vstoupil, byli tehdy kromě poručíka Debeneye ještě dva důstojníci, kteří za poslední války zvláště vynikli. Byli to tehdejší kapitán, nyní maršálek Petain a tehdejší major, pozdější známý generál Maud huy.

Vojenská kariéra generála Debeneye se vyznačuje tím, že před válkou konal službu téměř výhradně u trupy, za války pak většinou na velitelských místech, ač byl důstojníkem generálního štábu. Není tedy divu, že nabyl značných zkušeností z praktického vojenského života, že je to muž, jenž dokonale zná ducha vojska. A právě pro tuto jeho znalost, a pro jeho skvělé velitelské úspěchy za války vidí v něm nynější francouzská armáda ideál velitele, k němuž má neobmezenou důvěru. Osvědčil se jako velitel 57. a 25. pěší divise, 38. a 32. armádního sboru a 7. a 1. armády. Zvláště pak vynikl jako velitel 32. sboru za bojů na Sommě a jako velitel 1. armády na Aisně, kde na jaře r. 1918 zabránil, aby Němci odloučili anglickou armádu od francouzské; zde pak počátkem srpna svou ofenzivou u Montdidieru donutil Němce k ústupu na linii Hindenburgovu a konečně v září prolomil i tuto linii, kterou Němci pokládali za nedobytnou. Sám Ludendorff uznává ve svých memoírech skvělé vedení první armády v bitvě u Montdidieru.

Kromě toho uplatnil se generál Debeney před válkou i za války též na místech generálního štábu. Před válkou byl profesorem pěchotní taktiky na válečné škole, na začátku války byl náčelníkem štábu 1. armády a v roce 1917 byl před generálem Buatem náčelníkem štábu maršálka Petaina.

Neméně významná byla konečně činnost generála Debeneye po válce. V roce 1919 byl jmenován velitelem Vysoké válečné školy a střediska vysokého učení vojenského (Centre des Hautes Etudes) v Paříži. Zde rozšířil značně dosavadní učební osnovu tím, že se kromě čistě odborného vyučování frekventantů postaral i o přednášky z oboru politiky, hospodářství, válečného průmyslu, chemie a j., tedy z oborů, které se sice netýkají přímo služby důstojníků generálního štábu, jež však podle zkušenosti poslední války tak úzce souvisí s válečnou činností armády, že alespoň jejich povšechná znalost je pro důstojníka štábu a vyššího velitele nezbytná.

Generál Debeney byl zároveň generálním inspektorem vojenských škol, tedy hlavou veškerého vojenského školství. V této úloze zajímal se zvláště o výchovu záložních důstojníků, o kterou se postaral tím, že dal pro ně zřídit zvláštní školy přiléhavě školám pro aktivní důstojníky v St. Cyru, ve Fontainebleau a j.

Mimoto zasáhl do výchovy důstojníků sám činně a postaral se zároveň o informaci veřejnosti o vojenských otázkách tím, že pořádal v r. 1922 a 1923 několik velmi pozoruhodných veřejných přednášek.

Na místo náčelníka štábu francouzské armády nastupuje tudíž muž, o jehož vynikajících schopnostech a vlastnostech není pochyby. Není též pochyby o tom, že je z nejlepších mezi velkým množstvím skvělých vůdců, jimiž se francouzská armáda dnes může honosit a že zdárně dokončí dílo, které započal generál Buat.

Pro naši armádu je jmenování generála Debeneye náčelníkem štábu francouzské armády zvláště významné proto, že mnoho našich důstojníků osobně ho zná. Dojista každý z bývalých našich frekventantů Válečné školy v Paříži vzpomíná s vděčností a s vřelou sympatií tohoto muže, který již v r. 1919 na mne, jakožto jednoho z prvních československých žáků Válečné školy, působil tak hlubokým dojmem a kterého zároveň se mnou a v příštích letech pak ještě mnoho jiných z našich důstojníků se naučilo ctít. Dojista všichni z nich mi dají za pravdu, řeknu-li, že je to muž, nadaný všemi velitelskými ctnostmi, k němuž nelze než mít hlubokou sympatii a neomezenou důvěru. Zkrátka, je to jeden z mužů, o nichž Francouzové shrnují veškerou chválu, veškerý obdiv a veškeré uznání v hrdou větu: „C'est un chef“!

RŮZNÉ.

Hospodářské dějiny války a dotace Carnegieova. Dotace Carnegieova pro mezinárodní mír (Carnegie Endowment for international Peace) byla založena r. 1910 ve Washingtonu, aby organizovala vědeckou anketu o příčinách války a praktických prostředcích, jak jí předejít. Jest rozdělena na tři sekce, z nichž každá má jiný předmět studia: 1. mezinárodní vztahy a výchovu, 2. ho-

spodářství politické a dějiny, 3. právo mezinárodní.

Sekce politicko-hospodářská a historická má v čele komitě složené z patnácti národohospodářů z různých důležitých států. Vydala již několik svazků a jiné připravila v rukopise, když ji překvapila světová válka. Komitě mezinárodní bylo přeměněno v komitěty národní, jež se nedávno konstituovaly.

V jich čele stojí generální ředitel J. T. Shotwell, profesor historie na universitě Columbijské a bývalý poradce americké delegace pro mírovou konferenci. Komitety mají za úlohu vypracovati hospodářské dějiny války se všech možných stanovisek, a to všeobecně i zvláštní pro každou zemi.

Každé komité sestaví seznam prací monografických a hledá pro každou z nich nejpovolanější spolupracovníky. Na sta studií vypracovaných odděleně v důležitých státech, jež se války účastnily, i neutrálních, budou se navzájem kontrolovati a prospějí tak k poučenému výsledku a zabrání snad, aby se válka podobná kdy opakovala. Tím tedy jest podnik budován v duchu a intencích dotace Carnegieovy. Běží o to, jak pravil president Elihu Root, zachrániti před zničením původní dokumenty hospodářské ekonomie války, aby v budoucnosti její dějiny nemohly býti vyličený jako pouhá epizoda slavných činů, ale aby to naopak byl přesný obraz o válce, co válka byla a co stála. Komité francouzské jest pětičlenné (Art. Fontaine, H. Hauser, Ch. Rist a J. T. Shotwell); v čele stojí president Charles Gide a rozdělilo již asi patnáct tematů mezi ostatní spolupracovníky, odborníky to na slovo vzaté. Monografie budou vydávány francouzsky, některé v anglickém překladě, a počnou vycházeti v nejbližší době.

—Wf.

Počet zmrazených ve světové válce odhadla mezinárodní kancelář práce na 7.124.000, a to: v Německu 1.537.000, ve Francii 1.500.000, v Itálii 800.000, v Rusku 775.000, v Polsku 320.000, v Československu 236.000, v Rakousku a jihoslovanských zemích 164.000, ve Spoj. státech 157.000, v Anglii 117.000, v Rumunsku 100.000, v Australii 75.000, v Belgii 50.000, v Kanadě 45.000, na Novém Zélandě 20.000, ve Finsku 10.000.

—Wf.

Dopravné dělo pěchoty studuje se v Itálii. Jest ráže 75 mm., váží v celku 270 kg., donosnost 3 1/2 km., počáteční rychlost 250 m., váha střely 4 kg. Obojí střelba, strmá i ležatá, jest možná. Wf.

Nová vojenská revue počala vycházeti v Paříži. Jest to Revue d'Histoire de la Guerre mondiale. Vydává ji každý čtvrt roku Société de l'histoire de la Guerre (nakladatel Alfred Coste, 8, rue Monsieur-le-Prince, Paris, předplatné 20 fr. ročně). Dosud vyšla tři čísla.

—Wf.

Sekce záložních důstojníků u generálního štábu francouzské armády zřízena byla ministerským výnosem, aby zabezpečeno bylo stálé spojení se záložními důstojníky za účelem studia všech otázek, týkajících se organizace a výcviku. Sekce je tříčlenná, šéfem je

důstojník aktivní, členy dva důstojníci záložní.

—Wf.

Stavbu sportovních letadel podněcuje v Německu Wissenschaftliche Gesellschaft für Luftfahrt, rozesílajíc oběžníky různým konstruktérům a hlásajíc, že Německo musí ve výrobě sportovních strojů státi na prvním místě. Společnost žádá, aby letadlo sportovní mělo motor 35 až 80 HP, akční radius 1000 km a aby nosné plochy daly se snadno odmontovati a zase namontovati. (Bb 12.) Wf.

Letadlo se slabým motorem postavil holandský konstruktér Carley. Letadlo je malé, sportovní, motor o 12 HP. Při zkoušce jel aparát asi 100 m po zemi, pak se vznesl a setrval 5 minut ve vzduchu. Přistál výborně. (Bb.) Wf.

Nová italská vzducholod typu N konstruuje se v Římě ve Stabilimento di costruzioni aeronautiche. Délka 106 m, výška 24 m, obsah 17.200 m², 3 motory Maybachovy po 250 HP, maximální rychlost 100 km za hod., spotřeba při max. rychlosti 180 kg benzínu a oleje, normální rychlost 85 km za hod., spotřeba při norm. rychlosti 110 kg benzínu a oleje, váha konstrukce 13.000 kg, užitečné zatížení 6000 kg, nejvyšší dosažitelná výška 4000 m, akční radius při max. rychlosti 3300 km, při normální rychlosti 5500 km. (Bb 12.) Wf.

Největší ponorka světa byla teď spuštěna v Anglii. Vytlačí 36.000 tun vody. Její konstrukce je tajemstvím. „Daily Herald“ pouze sděluje, že má nad vodou 25 uzlů rychlosti (za 1 hodinu). Nad vodou je přý poháněna parou, pod vodou elektrinou. Výrobní cena ponorky jest 820.000 liber šterlinků.

Tsch.

Největší bomba pro letadla. V Americe byly činěny pokusy s bombou pro letadla, která váží 1950 kg, je více než 4 m dlouhá a má průměr 16 cm. Má torpédový tvar a je opatřena chronometrem, jímž lze přesně stanoviti dobu exploze. Po explozi bomby nazdvihlo se letadlo o 6 m. Bomba zaryla se o m hluboko do země, vytvořila kráter o 20 m průměru a roztrhla zemi v okruhu 800 m. (Práce a vynálezy.)

Tsch.

Památník obětem války. Jugoslavie postaví chrám na uctění památky padlým hrdinům ve válce balkánské a světové. Kostí hrdinů mají býti přeneseny do chrámu a na jeho zdech mají býti vyryta jejich jména. V prvé řadě má býti postaráno o tyto hrdiny: vojvoda Putnik, býv. předs. Národ. skupštiny Andra Nikotič, vojvoda Mišič, bývalý posl. a min. předs. Stojan Novakovič, býv. min. financí Laza Paču, býv. posl. a min. předseda Milenko Vesnić a všichni ostatní poslanci, kteří věrní své povinnosti za války šli s ustupujícím

vojskem, dále velitelé divísi a brigád, kteří padli nebo zemřeli ve válce. Každá rodina má právo přenést kosti svých drahých sama i dříve, než bude chrám vybudován. V tom případě platí železniční nebo lodní dopravu stát, pohřeb rodina. Tsch.

Plavba po oceánech paroloďmi a aeroplány. Sir Eustache D'Eyncourt, hlavní konstruktér anglického námořního loďstva, vypracoval návrh na stavbu parolodi, zařízené zároveň pro službu leteckou. Přilétání na lodi a odletání z nich bylo již prováděno a téměř 600 takových letů bylo vykonáno s lodmi „H. M. Argus“ a „Eagle“. Myšlenka kombinace parolodi s aeroplánem byla do jisté míry jest uskutečněna, jelikož jest pravidelné aeroplánové spojení z Paříže a Londýna k některému přístavu, odkud se pak pokračuje na cestě parníkem. Nyní však v této dopravě má nastati zlepšení, neboť letadlo nebude nuceno přistáti v nějakém pozemním letišti, nýbrž poletí přímo na jedoucí loď. Loď má míti 2 hangary pro 18—20 letadel s 2 místy nebo menší počet velkých letadel s 6—10 místy. (Zprávy veř. sl. tech.) Tsch.

Československé patenty z oboru letectví. 1. Čsl. patent č. 7924 (Albatros, Gesellschaft für Flugzeug: Unterneh-

mungen m. b. H. Berlin-Jonannisthal): Botka na sloupky pro letadla. Vynález týká se botky na sloupky pro letadla, která tvoří uzliště pro více sloupků, výztuh nebo tažených článků. Botka má umožniti rychlé sestavení a rozebrání letadla a má pojistiti tažené nebo tlačené součástky jednoduchým a spolehlivým způsobem. — Čsl. patent č. 8020 (Österreichische Daimler-Motoren-Aktien-Gesellschaft, Vídeň. Nové Město). Chladič v nosných plochách pro letadla. Vynález vztahuje se na chladič pro motor, vložený do nosných ploch letadlových. Takové chladiče skládají se zpravidla ze dvou od sebe oddělených částí, totiž z nádržky na chladičí vodu a z vlastního zařízení na zpětné ochlazování, které je spojeno potrubím s nádržkou na vodu. Podle vynálezu je nádržka na vodu jako úzká skříň, jdoucí v podélném směru chladiče, postavena přímo na chladič a spojena s jeho vodními prostorami po své celé délce. Tim odpadnou zvláštní spojovací trubky vodní nádržky s chladičem, současně dosáhne se však spojení mezi těmito oběma částmi na mnoha místech, aniž je voda zdržována; dále i odpor vzduchu není tak nevýhodný. (Čsl. strojník a elektro-technik.) Tsch.